

STEINERHØYSKOLEN
Rudolf Steiner University College

Fag- og emneplan i Norsk 1

Steinerpedagogisk lærerutdanning med bachelorgrad (180 studiepoeng)

Innhold

Innledning	3
Målgruppe	3
Opptakskrav.....	3
Læringsutbytte	3
Fagets oppbygging og innhold.....	3
Arbeids- og undervisningsformer	6
Arbeidskrav.....	6
Vurderings-/eksamensformer	7
Norsk 1, emne 1	9
Læringsutbytte	9
Innhold	10
Arbeidskrav.....	10
Vurdering.....	11
Norsk 1, emne 2	12
Læringsutbytte	12
Innhold	13
Arbeidskrav.....	13
Vurdering.....	14
Norsk 1, emne 3	15
Læringsutbytte	15
Innhold	16
Arbeidskrav.....	16
Vurdering.....	17

Innledning

Temaene i Norsk 1 favner bredt, slik språket selv gjør. Språk er identitetsskapende og fellesskapsdannende, konkret og metaforisk, rytmisk-musikalsk og prosaisk, og det danner et avgjørende viktig grunnlag for læring. Språk er både fiksjonens og forskningens medium. Det er lærerens oppgave å skape en språkopplæring og et språkmiljø som åpner for alle elevers tilgang til, glede ved og mestring av språk i sin fulle bredde og dybde.

Skrive- og leseopplæringen i grunnskolen står sentralt, med spesiell vekt på begynnerundervisningen. Det arbeides med steinerpedagogisk teori og metode i dialog med andre didaktiske syn og aktuell forskning. For å utvikle kompetanse til flerfaglig arbeid, er det rom for prosjektarbeid i Norsk 1. Kunstfaglige øvelser bidrar til å utvikle studentenes skapende evner og legger grunnlag for metodemangfold i norskopplæringen.

Studentene opparbeider inngående undervisningskompetanse for norskopplæring i barnetrinnet og grunnleggende undervisningskompetanse for norskopplæring i ungdomstrinnet.

Språkopplæringen i grunnskolen har sin base i norskfaget, ikke minst i begynneropplæringen, men gjelder alle fag. I steinerpedagogisk opplæring er lærerens muntlige formidling av fortellinger og skildringer av natur og menneskelig utgangspunkt for samtale, spørsmål og refleksjon. Daglig muntlig arbeid med dikterisk språk hører også til i steinerpedagogisk praksis. Det muntlige arbeidet med språket er grunnlag for arbeidet med skriving, lesing og kunstfaglig arbeid. Lærerutdanningen skal gi studentene fagkunnskap, utvikle evne til fagdidaktisk refleksjon og metodisk innsikt for å kunne bruke denne undervisningsformen på varierte måter, tilpasset fag, alder, elevgruppe og den enkelte elevens behov. Skriving og lesing i alle fag er derfor et gjennomgående tema, sammen med litteratur og fortellerkunst, stemmebruk, dramatisering, språk og bevegelse.

Lærere skal kunne bruke språklige fenomener som utgangspunkt for elevers oppdagerevne og kreativitet, blant annet gjennom litteraturarbeid og grammatikkunnskap. Norsk som andrespråk inngår som et eget tema. Allsidige møter med og bruk av både nynorsk og bokmål blir vektlagt.

Målgruppe

- Studenter som har fått opptak til Steinerpedagogisk lærerutdanning med bachelorgrad.
- Lærere som ønsker videreutdanning.

Opptakskrav

Faget er obligatorisk og inngår i Steinerpedagogisk lærerutdanning med bachelorgrad.

Eksterne søkere til Norsk 1 på Steinerhøyskolen må ha bestått lærerutdanning eller annen relevant grunnutdanning for undervisning i norsk steinerskole.

Læringsutbytte

Læringsutbyttet er nærmere beskrevet i emneplanene.

Fagets oppbygging og innhold

Norsk 1 (30 studiepoeng) er bygget opp av 3 emner à 10 studiepoeng. Minste kompetansegivende enhet for dette faget er 30 studiepoeng. Fagets oppbygging er som tabellen under viser:

Semester	Emnekode og emnenavn	Studiepoeng
Høst 1. studieår	Norsk 1, emne 1: Språk, tenkning, læring og kommunikasjon. Språk- og litteraturkunnskap. Fortellerstoff og fortellerøvelse.	10
Vår 1. studieår	Norsk 1, emne 2: Lytte og tale, skrive og lese. Norsk 1.–4. klasse med vekt på begynneropplæring. Estetiske arbeidsmåter. Fortellerøvelse.	10
Vår 2. studieår	Norsk 1, emne 3: Lytte og tale, skrive og lese i alle fag. Norsk 5.–7. klasse og 8.–10. klasse. Språkforming og dramaarbeid.	10

Kunnskapsforankring

Studentene blir kjent med aktuell forskning i fagfeltet og tilegner seg kompetanse i å kunne vurdere, bruke og formidle relevante og oppdaterte forskningsresultater i møte med erfaringene fra steinerpedagogisk praksis.

Kunnskapsforankringen i norskfaget omfatter også en bredde av faglitterære tekster, fra klassikere til de nyeste bidrag, deriblant faglitteratur om steinerpedagogisk teori og erfaringskunnskap. Norskfagdidaktikken i steinerpedagogisk praksis har distinkte kjennetegn som studentene skal bli godt kjent med og kunne vurdere og anvende i møte med annen didaktisk kunnskap, tradisjon og forskning. Dette gjelder skrive- og lesemetodikken, men også skjønnlitteraturens og muntlighetens plass og progresjonen gjennom grunnskoleårene.

Samlet sett skal studentenes møte med en bredde av forskning og fagkunnskap utvikle evne til nytenkning og kritisk refleksjon over egen praksis og refleksjon over den felles praksisen hver enkelt er en del av på sin skole.

Tilpasset opplæring

I Norsk 1 skal studentene få kunnskap om hvordan arbeidsmåter i norskfaget kan tilpasses fagets ulike temaer og ikke minst tilpasses elevenes alder, den sammensatte klassen og den enkelte eleven. I steinerpedagogisk teori og praksis legges vekt på varierte alderstilpassete språklige aktiviteter som er med på å bygge et læringsfellesskap på tvers av individuelle tilpassingsbehov. Praktisk-estetiske arbeidsmåter er viktige nøkler til tilpassing, og studentene møter og øver arbeidsmåtene på høyskolen og i undervisningspraksis. En utviklingsdidaktisk grunnsyn ligger til grunn for en opplevels- og handlingsrik vei fra muntlig til skriftlig språk, fra skriving til lesing, fra innlevelse til kritisk refleksjon. Dialog og fortelling er gjennomgående arbeidsmåter for tilpassing og er et sentralt perspektiv i det felleskapsbaserte norskarbeidet.

Studentene får kunnskap om tilpasset opplæring innen forskjellige metodetradisjoner. De lærer å vurdere hvordan elevene utvikler seg i norskfaget. De tilegner seg kunnskap om og evne til å vurdere både kartleggingsverktøy og andre former for underveis- og sluttvurdering. I emne 3 har studentene et flerfaglig arbeidskrav om vurderingsformer knyttet til praksis.

Læringsmiljø i det mangfoldige klasserommet

Norskfaget er et kulturfag. Studentene skal tilegne seg kunnskap og ferdigheter som gjør dem i stand til å møte og forstå ulikhet og bruke mangfoldet som ressurs. Mangfold knytter seg til interesser og begavelser, men også kulturell bakgrunn, religion og verdimeslige tilknytninger, kjønn, seksualitet og funksjonalitet. Språkets betydning for identitetsdannelse blir tematisert. Studentene arbeider med

spørsmål rundt språklig variasjon og mangfold, og de skal legge til rette for god læring for elever med norsk som andrespråk.

Samisk språk, kultur og litteratur er en viktig del av mangfoldet i det norske samfunnet, og kunnskap om dette er tema i emne 1 og 2 i Norsk 1.

Mangfoldsperspektivet blir vektlagt gjennom utvalget av tekstpensum i norskfaget og gjennom den tolkningskompetansen arbeidet med litteratur gir. Skjønnlitteraturens særlige evne til å styrke forestillingsevne og empati kommer inn som en viktig del av arbeidet med et godt læringsmiljø. Også arbeid med språk er relevant for arbeid med psykososialt læringsmiljø, blant annet gjennom å lære å kjenne etter og være bevisst om hvordan en selv og andre bruker språket.

Fagovergripende temaer

Tale, lytte, skrive og lese er sentrale deler av norskfaget, men også av alle andre fag. Fagovergripende perspektiver er derfor del av alle tre emner i Norsk 1, også i form av prosjektarbeid. I tillegg er norsk del av flerfaglige temaer som språk og læring, vurderingsformer, praktisk-estetiske læringsprosesser, begynneropplæring og praksisrettete oppgaver.

Estetiske arbeidsmåter

Estetiske arbeidsmåter er en viktig del av norskfaget og del av flere arbeidskrav. I emne 1 har muntlig fortelling en sentral plass. Studentene øver ferdigheter i fortellerkunst og blir kjent med fortellerkunst som metode for å inspirere elevene til eget kunstnerisk arbeid. I emne 2 utvides de estetiske arbeidsmåtene med maling, tegning, skriftforming og formtegning. Språkforming, språk og bevegelse og dramaarbeid er del av emne 3. Skriveøvelser og utvikling av sammensatte tekster har en plass i alle emnene.

Se mer i emneplanene.

Digital kompetanse og mediekunnskap

Digital kompetanse og kunnskap om didaktisk bruk av digitale verktøy er integrert i arbeidsmåtene i faget.

Studentene skal bli kyndige ledere og ledsagere for elevenes utvikling av mediekompetanse. I norskfaget gjelder det særlig omgangen med forskjellige typer tekster og bilder. I Norsk 1 møter, skaper og vurderer studentene derfor ulike billed- og teksttyper, analoge og digitale.

Praksistilknytning

Studentenes arbeid med og erfaringer fra praksis, i norskundervisning spesielt og norsk som del av alle fag generelt, er del av undervisningen. Dessuten er flere av arbeidskravene i norsk knyttet til praksisoppgaver og -erfaringer.

Skikkethetsvurdering

Lærerutdanningsinstitusjoner har ansvar for å vurdere om studenter er skikket for læreryrket. Løpende skikkethetsvurdering foregår gjennom hele studiet og inngår i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer. En student som utgjør en mulig fare for elevens liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet, er ikke skikket for yrket. Studenter som viser liten evne til å mestre læreryrket, skal så tidlig som mulig i utdanningen få melding om dette. De skal få råd og veiledning for å gjøre dem i stand til å oppfylle kravene om lærerskikkethet eller få råd om å avslutte utdanningen. Beslutninger om skikkethet kan fattes gjennom hele studiet.

Se Steinerhøyskolens nettsted for mer informasjon om skikkethetsvurdering.

Arbeids- og undervisningsformer

Arbeids- og undervisningsformene i norskfaget integrerer de faglige og didaktiske aspektene i en kombinasjon av forelesning, gruppearbeid og individuelt arbeid. Øvelse av ferdigheter er sentral arbeidsmåte i alle emnene. Studentene vil få variert erfaring med presentasjon, respons og faglig refleksjon. Praktisk-estetiske arbeidsformer og digitale verktøy blir brukt i egen tekstskaping, presentasjoner og tilegning av fagstoff. Studentene vil også få erfaring med og innsikt i hvordan de kan bruke ulike praktisk-estetiske arbeidsmåter og medier på måter som fremmer faglig progresjon, blant annet ved å tolke, vurdere og produsere ulike typer sammensatte tekster.

Arbeidskrav

Arbeidskrav skal være levert/utført innen fastsatt(e) frist(er). Arbeidskrav inkluderer både muntlige og skriftlige fremføringer, fremføringer av kunstformer (skulpturer, maling, musikk, dikt, drama, dans) og muntlig/skriftlig respons på andres arbeidskrav. Nærmere retningslinjer gis i de ulike emneplanene.

Gyldig fravær dokumentert med for eksempel sykemelding gir ikke fritak fra arbeidskrav. Studenter som på grunn av sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak ikke leverer/utfører arbeidskrav innen fristen, kan få forlenget frist. Frist for ny innlevering av det aktuelle arbeidskravet bestemmes av faglærer i hvert enkelt tilfelle.

Arbeidskrav vurderes til «Godkjent» eller «Ikke godkjent». Studenter som leverer/utfører arbeidskrav innen fristen, men som får vurderingen «Ikke godkjent», har anledning til inntil to nye innleveringer. Studenten må da selv avtale ny innlevering av det aktuelle arbeidskravet med faglærer. Studenter som ikke leverer/utfører arbeidskrav innen den nye fastsatte fristen og som ikke har dokumentert gyldig årsak, får ingen nye forsøk.

Arbeidskrav omfatter også krav om tilstedeværelse. Arbeidet med fagdidaktikk tilstreber en god likevekt mellom teori, estetiske arbeidsmåter og pedagogisk praksis. Dette forutsetter samhandling med andre studenter og faglærere om sentrale utfordringer i faget, vurdering av undervisning og undervisningsøvelser. Denne delen av en lærers handlingskompetanse kan ikke tilegnes kun ved lesing, men må opparbeides i reell dialog og ved tilstedeværelse i undervisningen. Det kreves derfor oppmøte på minimum 80 % i alle emner. Ved fravær utover 20 %, og inntil 40 %, vil det kunne gis kompensatorisk arbeid som kan inkludere krav om oppmøte. Form og omfang bestemmes av faglærer. Ved fravær utover 40 % vil studenten trekkes fra eksamen i emnet. Fravær dokumentert med for eksempel sykemelding, gir ikke fritak for kravet om deltakelse og eventuelt kompensatorisk arbeid.

Nærmere informasjon om arbeidskrav finnes i den enkelte emneplan.

Vurderings-/eksamensformer

Sem.	Emnekode og emnenavn	Sp.	Vurderings-/eksamensform	Vurderings-uttrykk	Sensor
1.sem	NOR1.1 Norsk 1, emne 1	10	Individuell mappe-eksamen	Bestått – Ikke bestått	To interne sensorer
2.sem	NOR1.2 Norsk 1, emne 2	10	Individuell mappeeksamen	A-F	To interne sensorer
4.sem	NOR1.3 Norsk 1, emne 3	10	Deleksamen 1: Individuell digital mappe Deleksamen 2: Individuell skriftlig eksamen under tilsyn	A-F A-F	Intern og ekstern sensor Intern og ekstern sensor

Samlet vurdering

Avsluttende vurdering i Norsk 1 (30 studiepoeng) blir gitt når emne 1, emne 2 og emne 3 er gjennomført med bestått karakter. Emnene 2 og 3 blir vurdert likt ved samlet karakter.

Vurderingskriterier

Vurderingskriterier for Norsk 1, emne 1, emne 2 og emne 3

Symbol	Benevnelse	Kvalitativ beskrivelse for eksamen
A	Fremragende	Arbeidet viser fremragende kunnskaper og ferdigheter innenfor kompetanseområdene i faget. Det vitner om fremragende evne til faglig refleksjon og selvstendig tenkning. Arbeidet er særdeles godt og korrekt formulert språklig.
B	Meget god	Arbeidet viser meget gode kunnskaper og ferdigheter innenfor kompetanseområdene i faget. Det vitner om meget god evne til faglig refleksjon og selvstendig tenkning. Arbeidet er meget godt og korrekt formulert språklig.
C	God	Arbeidet viser gode kunnskaper og ferdigheter innenfor kompetanseområdene i faget. Det vitner om god evne til faglig refleksjon og selvstendig tenkning. Arbeidet er godt og korrekt formulert språklig.
D	Nokså god	Arbeidet viser begrensede kunnskaper og ferdigheter innenfor kompetanseområdene i faget. Det vitner om begrenset evne til faglig refleksjon og selvstendig tenkning. Arbeidet er delvis godt og korrekt formulert språklig.

E	Tilstrekkelig	Arbeidet tilfredsstillende minimumskravene til kunnskaper og ferdigheter innenfor kompetanseområdene i faget. Det vitner av og til om evne til refleksjon og selvstendig tenkning. Arbeidet tilfredsstillende minimumskravene til god og korrekt språklig fremstilling.
F	Ikke bestått	Arbeidet viser utilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter innenfor kompetanseområdene i faget og/eller arbeidet tilfredsstillende ikke minimumskravene til god og korrekt språklig fremstilling. Evne til refleksjon og selvstendig tenkning kommer ikke til uttrykk.

Vurderingskriterier ved bruk av eksamensuttrykkene Bestått – Ikke bestått: **Bestått:** Tilsvarende kriteriene for karakterene A-D. **Ikke bestått:** Tilsvarende kriteriene for karakterene E-F.

Rettigheter og plikter ved eksamen

Rettighetene og pliktene til eksamenskandidaten går frem av forskrift om studier og eksamen ved Steinerhøyskolen. Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som blir regnet som fusk ved eksamen.

Norsk 1, emne 1

Emnekode og emnenavn	NOR1.1 Norsk 1, emne 1: Språk, tenkning, læring og kommunikasjon. Språk- og litteraturkunnskap. Fortellerstoff og fortellerøvelse.
Engelsk emnenavn	<i>Norwegian 1, course 1.</i>
Studieprogrammet emnet inngår i	Steinerpedagogisk lærerutdanning med bachelorgrad
Studiepoeng	10
Semester	Høst, 1. studieår
Undervisningsspråk	Norsk

Læringsutbytte

Etter fullført Norsk 1, emne 1 har studenten følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om språket i bruk, særlig semantikk, muntlighet og fortelling
- har kunnskap om barns språkutvikling, språklige identitet og flerspråklighet
- har grunnleggende kunnskap om språkets betydning for læringsprosesser
- har kunnskap om språket som system
- har grunnleggende kunnskap om litterære sjangrer i fortellerstoff og barnelitteratur
- har grunnleggende kunnskap om steinerpedagogikkens didaktikk og metodikk i norskfaget

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke kunnskap om språk og språkutvikling i språkstimulerende arbeid og begrunne fagdidaktiske valg som kan fremme god språkutvikling hos elever
- kan bruke kunnskap om språklig identitet og mangfold i planlegging og gjennomføring av tilpasset norskopplæring
- kan bruke kunnskap om fortelling og barnelitteratur til formidling og dialog og i arbeid med å styrke forestillingsevne og empati hos elever
- mestrer skriftlig nynorsk og bokmål

Generell kompetanse

Studenten

- kan legge til rette for at elevene utvikler og videreutvikler grunnleggende språkferdigheter

- kan planlegge og gjennomføre norskundervisning i sentrale språklige emner og gjøre greie for elevtilpassete fagdidaktiske valg

Innhold

I emne 1 får studentene inngående kunnskap om språket som system, grammatikk, og om språkets betydning for tenkning og læring. Språksyn i antroposofisk faglitteratur, kontrasterende språksyn og steinerpedagogisk språkdidaktikk blir drøftet. Det muntlige språket som basis for skriftspråkferdigheter blir tematisert, og studentene får også god kunnskap om språket som redskap for kommunikasjon og identitetsdanning, blant annet gjennom å arbeide med fortelling og dialog.

Øvelser i fortellerkunst gir innsikt i og erfaring fra hvordan den muntlige formidlingen i steinerpedagogikken endres og utvikles i løpet av grunnskolen og danner et viktig grunnlag for elevenes eget arbeid med fagene.

Som del av en grunnleggende kunnskap om barne- og ungdomslitteratur arbeider studentene med fortellerstoff og annen litteratur som kilde til billedskapende evner, empati og kulturkompetanse hos elevene.

Arbeidskrav

Arbeidskravene må være godkjent for at studentene skal kunne avlegge eksamen i norsk. Se fagplandelen ovenfor for nærmere informasjon om krav til innlevering og vilkår ved manglende innlevering.

Fortelling

1. Skriftlig individuell oppgave om muntlig fortelling. Omfang 2000 ord +/- 10%. Valgfri målform.
2. Muntlig fortelling i grupper. Studentene skal gi hverandre tilbakemelding i henhold til avtalte kriterier. Studentene skal også fremføre fortellingen for elever i høstsemesteret og skrive en tekst om erfaringen med dette. Formålet med arbeidskravet er å lære og få erfaring med bruken av en sentral steinerpedagogisk arbeidsmåte.

Språk og læring

Individuell skriftlig oppgave på 1800 ord +/- 10 % om språk og læring. Formålet med arbeidskravet er trening i observasjon og utvikling av kompetanse i å tolke den med utgangspunkt i teoretiske perspektiver. Innholdet i arbeidskravet er basert på erfaringer og observasjoner fra den første praksisperioden og relevant faglig teori.

Grammatikk

Det blir gitt en kunnskapsprøve i fagområdet norsk grammatikk. Arbeidskravet har som formål å konsolidere kunnskaper i grammatikk. Oppgaveteksten kombinerer en utgreiing av enkelte grammatiske aspekter og oppgaver med grammatisk analyse (fonetisk, morfologisk og syntaktisk).

Skjønnlitterære sjangrer og fortellestoff på barnetrinnet

To tekster skrevet på nynorsk.

1. Refleksjonstekst om egne leseerfaringer. Omfang: 700 ord +/- 10 %.
2. Litteraturbasert oppgave om litterære sjangrer og muntlig fortelling på barnetrinnet. Omfang: 1500 ord +/- 10 %.

Formålet er å utvikle nynorsk skrivekompetanse og å reflektere over aktuelt fagstoff.

Vurdering

Eksamensform

Individuell mappe-eksamen. Tekstene knyttet til arbeidskravene inngår i mappen pluss en ny skriftlig oppgave som spesifiseres i god tid før eksamen. I tillegg leveres mindre tekster fra undervisning og pensumstoff etter nærmere avtale.

Målform: Nynorsk og bokmål.

Hjelpemiddel til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt brukt.

Sensorordning

To interne sensorer. Tilsynssensor er tilknyttet emnet i henhold til Steinerhøyskolens retningslinjer.

Vurderingsuttrykk

Bestått / Ikke bestått.

Ny/utsatt eksamen

Ny/utsatt eksamen blir arrangert som ved ordinær eksamen.

Norsk 1, emne 2

Emnenavn	NOR1.2 Norsk 1, emne 2: Lytte og tale, skrive og lese. Norsk 1.–4. klasse med vekt på begynneropplæring. Estetiske arbeidsmåter. Fortellerøvelse.
Engelsk emnenavn	<i>Norwegian 1, course 2.</i>
Studieprogrammet emnet inngår i	Steinerpedagogisk lærerutdanning med bachelorgrad
Studiepoeng	10
Semester	Vår, 1. studieår
Undervisningsspråk	Norsk

Læringsutbytte

Etter fullført emne Norsk I, emne 2 har studenten følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om overgangen barnehage-skole og overgangen 1.-2.klasse i henhold til læreplaner
- har bred kunnskap om metoder i den første skrive- og leseopplæringen og progresjonen i 1. – 4. klasse
- har kunnskap om muntlighet og praktisk-estetiske arbeidsmåter i begynneropplæringen
- har bred kunnskap om utvikling av skrive- og leseferdigheter
- har kunnskap om norsk som andrespråk og flerspråklig praksis for 1. - 4.klasse
- har kunnskap om kartleggingsprøver, læremidler og vurderingsmåter for 1. – 4.klasse

Ferdigheter

Studenten

- kan gjøre rede for kunnskapsbaserte fagdidaktiske valg som skal fremme muntlig og skriftlig språkutvikling for elever i 1.-4. klasse
- kan bruke ulike metoder i den første skrive- og leseopplæringen og legge til rette for mangfoldige språklige erfaringer i klassefelleskapet
- kan tilpasse undervisningen til elevers ulike behov og begavelser
- kan vurdere ulike norskfaglige læremidler, kartlegge og vurdere lese- og skriveferdigheter og gi læringsfremmende respons til alle elever
- kan gjenkjenne og følge opp tegn på lese-, skrive- og språkvansker
- mestrer skriftlig nynorsk og bokmål

Generell kompetanse

Studenten

- kan legge til rette for at elevene utvikler og videreutvikler grunnleggende språkferdigheter og blir tekstkyndige språkbrukere som kan delta aktivt i klasserommet og på andre sosiale arenaer
- kan planlegge og gjennomføre klassebasert norskundervisning i sentrale emner og gjøre greie for elevtilpassete fagdidaktiske valg
- kan vurdere egen praksis med gjeldende læreplaner, fagkunnskap og fagdidaktisk innsikt som grunnlag

Innhold

I emne 2 arbeider studentene særlig med begynneropplæringen og praktisk-estetiske arbeidsformer. Undervisningen knytter linjer tilbake til og utdyper det grunnleggende språkperspektivet i emne 1. Barns språkutvikling blir grundig behandlet, og studentene får kunnskap om arbeid for å støtte og styrke utviklingen av et rikt muntlig språk i barnehage og skole. Overgangen fra barnehage til skole blir tematisert. Overgangen fra 1. til 2. klasse blir behandlet. I steinerpedagogikken er 1. klasse et år for muntlig språk i alle sine uttrykksformer, mens den formelle skriftspråkopplæringen starter i 2.klasse. Emne 2 gir kunnskap om denne steinerpedagogiske, langsomme veien til skriftspråkmestring i møte med annen kunnskap og forskning.

Begynnerundervisning i skriving og lesing og progresjonen i 1.-4. klasse er det sentrale kunnskapsstoffet i emne 2. Studentene arbeider med kunnskapsstoff og forskingsresultater fra flere pedagogiske metodetradisjoner, Praktisk-estetiske arbeidsmåter i den steinerpedagogiske metodikken behandles og praktiseres: maling, tegning, formtegning, bevegelse, dramaøvelser, musikk, poesi. Flerspråklighet og tilpassing tematiseres.

Øvelser i fortellerkunst fortsetter.

Arbeidskrav

Arbeidskravene må være godkjent for at studentene skal kunne avlegge eksamen i norsk. Se fagplandelen ovenfor for nærmere informasjon om krav til innlevering og vilkår ved manglende innlevering.

Flerfaglig arbeid med begynneropplæring

Arbeidet med begynneropplæring i norsk er sammensatt og i sin natur flerfaglig. Det inneholder teori og metodikk, krever oppøvde ferdigheter i estetiske arbeidsmåter og praktiske tilnærminger til faget. I tillegg er det viktig å kunne orientere seg godt i de sosiale aspektene ved begynneropplæring for å kunne tilpasse og endre undervisningsmetoder i møte med elevene. Kunnskap om betydning av arbeid med relasjoner og praktisk-estetiske arbeidsformer i begynneropplæringen vektlegges.

Arbeidskrav i praktisk-estetiske arbeidsformer:

1. Utvalg av akvareller/tegninger/modelleringsøvelser i forbindelse med innføring av bokstavene; en konkret metodisk gjennomgang med bilder som illustrerer overgang fra lyd til bokstav.
2. Utvalg av akvareller som eksemplifiserer maleundervisning i 2.-4. klassetrinnene.
3. Formtegningsøvelser med begrunnelser basert på teori og metodikk.
4. Skriftøvelser med begrunnelser basert på teori og metodikk.

5. Eksempler på pedagogiske øvelser med skriving og lesing i 3. -4. klassetrinn med begrunnelser basert på teori og metodikk.

Portal i fortellerkunst

Portaloppgaven er individuell. Formålet med oppgaven er å kunne begrunne valg og bruk av fortelling og å kunne fortelle levende og billedrikt uten å benytte tekst. Studenten velger en fortelling hun/han vil benytte i en pedagogisk situasjon, og forteller historien i plenum. Studenten skal også begrunne hvorfor fortellingen passer for den aktuelle gruppen og hvordan arbeidet med den har vært.

Språk, rytme og bevegelse

Studentene presenterer i grupper en 10 – 15 minutters økt slik det daglige fellesarbeidet i en småklasse kan gjøres. Økten skal inneholde rim, regler og dikt, samt musiske og rytmiske elementer og bevegelse med dramapedagogiske innslag. Planen for økten leveres skriftlig.

Formålet med oppgaven er at studentene skal få prøve ut forskjellige måter å arbeide på som skal fremme språklig glede og bevissthet i begynneropplæringen og øve planlegging og gjennomføring av arbeidsformer for småtrinnet.

Vurdering

Eksamensform

Individuell skriftlig mappeeksamen. Studentene leverer en mappe med et nærmere angitt utvalg av metodeøvelser, skriftformingsøvelser, formtegningsøvelser, akvareller og tegninger knyttet til norsk i 1.–4. klasse. Studenten skriver et refleksjonsnotat på 2000 ord +/- 10 % om arbeidene i mappen, knyttet til steinerpedagogiske arbeidsmåter. Studentens pedagogiske begrunnelser for arbeidsmåtene blir vektlagt.

Målform: Valgfritt.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler kan benyttes.

Sensorordning

To interne sensorer. Tilsynssensor er tilknyttet emnet i henhold til Steinerhøgskolens retningslinjer.

Vurderingsuttrykk

Den graderte karakterskalaen blir brukt. A–E for bestått og F for ikke bestått eksamen.

Ny/utsatt eksamen

Ny/utsatt eksamen blir arrangert som ved ordinær eksamen.

Norsk 1, emne 3

Emnekode og emnenavn	NOR1.3 Norsk 1, emne 3: Lytte og tale, skrive og lese i alle fag. Norsk 5.–7. klasse og 8.–10. klasse. Språkforming og dramaarbeid.
Engelsk emnenavn	<i>Norwegian 1, course 3.</i>
Studieprogrammet emnet inngår i	Steinerpedagogisk lærerutdanning med bachelorgrad
Studiepoeng	10
Semester	Vår, 2. studieår
Undervisningsspråk	Norsk

Læringsutbytte

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- har bred kunnskap om metoder i den andre lese- og skriveopplæringen
- har kunnskap om hva som kjennetegner muntlige, skriftlige og multimodale tekster, på nynorsk og bokmål, i ulike sjangrer og medier
- har kunnskap om hvordan ulike undervisningsfag fag åpner for muntlig og skriftlig språkarbeid
- har kunnskap om et utvalg skjønnlitterære tekster i ulike sjangrer og medier, med vekt på litteratur for barn og unge
- har kunnskap om språklig identitet og litteratur for barn og unge som tematiserer språklig og kulturell identitet
- har kunnskap om kartleggingsprøver, nasjonale prøver og læremidler for 5.-7. trinn, både digitale og andre
- har kunnskap om lese-, skrive- og språkvansker
- har kunnskap om overgangen barnetrinn – ungdomstrinn
- har grunnleggende kunnskap om norskfaget i steinerskolens ungdomstrinn

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke kunnskap om språk og språkutvikling i språkstimulerende arbeid og begrunne fagdidaktiske valg som skal fremme muntlig og skriftlig språkutvikling i alle fag for elever på mellomtrinnet
- kan planlegge, gjennomføre og evaluere elev- og klassesamtaler
- kan bruke kunnskap om hva som kjennetegner ulike tekster og sjangrer i arbeid med muntlige, skriftlige og multimodale tekster i ulike medier

- kan bruke ulike metoder i den videre lese- og skriveopplæringen og tilpasse opplæringen for elever med ulik bakgrunn og varierende ferdigheter i norsk
- kan kartlegge og vurdere lese- og skriveferdigheter og gi læringsfremmende respons til elever på mellomtrinnet
- kan vurdere ulike norskfaglige læremidler, digitale og andre, for elever på mellomtrinnet
- kan gjenkjenne tegn på lese-, skrive- og språkvansker
- mestrer skriftlig nynorsk og bokmål og kan undervise elever i begge målformer

Generell kompetanse

Studenten

- kan legge til rette for at elevene utvikler og videreutvikler grunnleggende språkferdigheter og blir tekstkyndige språkbrukere som kan delta aktivt i klasserommet og på andre sosiale arenaer
- kan planlegge og gjennomføre norskundervisning i sentrale litterære emner, skriving, lesing og muntlige ferdigheter og gjøre greie for elevtilpassete fagdidaktiske valg
- kan vurdere egen praksis med gjeldende læreplaner, fagkunnskap og fagdidaktisk innsikt som grunnlag

Innhold

Sentralt i emnet er hvordan alle fag kan åpne for mangfold og tilpassing av skriving, lesing og muntlig språkarbeid i 5.–7. klasse og i ungdomstrinnet. Bruk av digitale læringsverktøy tematiseres. Kunnskap om skrive-, lese- og språkvansker, om kartlegging, tekstanalyse og vurdering legger grunnlag for god oppfølging av elevenes faglige utvikling. Arbeid med litteratur på mellomtrinn og ungdomstrinn blir behandlet.

Estetiske arbeidsmåter i emnet er skriveøvelser, språkforming og dramaøvelser.

Arbeidskrav

Arbeidskravene må være godkjent for at studentene skal kunne avlegge eksamen i norsk. Se fagplandelen ovenfor for nærmere informasjon om krav til innlevering og vilkår ved manglende innlevering.

Skriving og lesing i alle fag

Flerfaglig skriftlig oppgave i gruppe om skriving og lesing i alle fag. Formålet med oppgaven er å utvikle fagdidaktiske metoder som involverer arbeidet med skriving og lesing i flest mulig faglige sammenhenger, ikke bare i norskfaget. Oppgaven gir studentene anledning til å samarbeide om et didaktisk opplegg i natur- eller samfunnsfaglige temaer mellom 5. og 7. klasstrinn med fokus på lesing og skriving.

Oppgaven blir spesifisert før oppstart av emne 3. Dersom arbeidskravet ikke blir godkjent, får studentene en ny frist til å levere et nytt forbedret arbeidskrav én gang.

Arbeidskravet inngår også i den skriftlige digitale arbeidsmappen i norskfaget, jf. punkt om dette lenger ned.

Elevtekstanalyse

Individuell skriftlig oppgave som tar utgangspunkt i eksempler av tekster skrevet av elever mellom 5. og 7. klasse. Formålet med arbeidskravet er at studentene skal utvikle tekstanalytisk blikk for å kunne

veilede elever i skriveprosessen, vurdere elevtekster og øve seg på å gi elevene læringsfremmende respons.

Arbeidskravet inngår også i den skriftlige digitale arbeidsmappen i norskfaget, jf. punkt om dette lenger ned.

Litterær analyse av barne- eller ungdomsbok

Individuell skriftlig oppgave som har som formål å øve studentenes litterær kompetanse og forståelse av skjønnlitteratur. Oppgaven gir rom til å reflektere over betydningen av leseforståelse på mellomtrinnet, skjønnlitteratur som en viktig ressurs for utviklingen av leseferdigheter, særlig leseforståelse. Arbeidet med motiverende tiltak og måter å knytte skriftlige oppgaver til arbeidet med litteratur utforskes som et viktig metodisk grep.

Arbeidskravet inngår også i den skriftlige digitale arbeidsmappen i norskfaget, jf. punkt om dette lenger ned.

Arbeidskrav om muntlige arbeidsformer og arbeid med drama

Arbeidskravet er muntlig. Studentene presenterer et verk og forslag for muntlig arbeid med verket i form av resitasjon, dramatisk fremføring eller andre former. Arbeidskravet er individuelt.

Litterær samtale (muntlig arbeidskrav)

Gruppesamtale om skjønnlitteratur og sakprosa for barn og arbeid med litteratur i klasserommet. Formålet med arbeidskravet er å vise god kjennskap til tekstpensum i barne- og ungdomslitteratur, evne til refleksjon over litteraturen og arbeid med denne i klasserommet, samt å styrke kompetansen i bruk av litterær samtale i undervisningssammenheng. Dette er et muntlig arbeidskrav der studentenes evne til å fortolke skjønnlitteraturens innhold og estetiske virkemidler utprøves. Studentenes evne til å lede et slikt arbeid på en hensiktsmessig måte i et klasserom vektlegges også.

Skriftlig digital arbeidsmappe

Arbeidsmappen gir tekstgrunnlag for den skriftlige digitale vurderingsmappen til eksamen. Til denne mappen hører tre akademiske tekster.

Tre fagtekster, minst én av dem på nynorsk, på mellom 1500 og 2200 ord etter nærmere retningslinjer i dokument om skriftlig vurderingsmappe. Tema for tekstene er barne- og ungdomslitteratur, en elevtekstanalyse samt en fagdidaktisk skriftlig gruppeoppgave som skisserer opplegg for skriving og lesing i flerfaglig sammenheng på mellomtrinnet.

Formålet med arbeidskravene er å arbeide jevnt med utvikling av akademisk skrivekompetanse og å reflektere over aktuelt fagstoff.

Fristene for innlevering er definert i undervisningsplanen.

Vurdering

Eksamensform

Deleksamen 1: Individuell skriftlig mappeeksamen.

Studentene velger to tekster fra arbeidsmappen (se under arbeidskrav over) etter nærmere retningslinjer i undervisningsplanen. I tillegg skriver de en refleksjonstekst på ca. 900 ord, der de

blant annet grunngir valg av tekster til vurderingsmappen. Refleksjonsteksten inngår i vurderingsmappen sammen med de valgte tekstene.

Studenter som uten gyldig grunn ikke har lagt inn tekster innen fristene i arbeidsmappen, får ikke levere vurderingsmappe. Alle tekstene i arbeidsmappen må være vurdert til godkjent for at studenten skal få levere vurderingsmappen.

Målform: Nynorsk og bokmål.

Deleksamen 2: Individuell skriftlig eksamen under tilsyn.

Varighet: 6 timer.

Hjelpemidler til eksamen

Etter avtale med Steinerhøyskolen.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor. En tilsynssensor er tilknyttet emnet etter retningslinjene for oppnevning og bruk av sensorer ved Steinerhøyskolen.

Vurderingsuttrykk

Det blir gitt gradert karakter A-F, der A-E er bestått og F er ikke bestått.

Ny/utsatt eksamen

Dersom studenten har strøket, kan han levere utbedret vurderingsmappe til ny eksamen. Også refleksjonsteksten må skrives om for å gjøre greie for endringene i tekstene i vurderingsmappen.